

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3

The 3rd STOU Graduate Research Conference

การบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยตลาด พ.ศ. 2551 ในเขตเทศบาลเมือง

Ministerial Regulation Enforcement Regarding Market place B.E. 1998 in Municipal Area

วิไลวรรณ มาเจริญทรัพย์ (Wilaiwan Macharoensap)* ฉัตรสุมน พฤตปิทยุ (Chardsumon Prutipinyo)

สุธี อยู่สถาพร (Suthee U-sathaporn) วิรินธี กิตติพิชัย (Wirin Kittipichai)

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) ระดับการรับรู้การบริหาร ระดับการประเมินความรู้ และการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยตลาด พ.ศ. 2551 ในเขตเทศบาลเมือง (2) ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยการรับรู้ และปัจจัยการประเมินความรู้ มีความสัมพันธ์กับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยตลาด พ.ศ. 2551 ในเขตเทศบาลเมือง

วิธีการศึกษาใช้กลุ่มตัวอย่างคือผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมที่ปฏิบัติงานในสำนักงานเทศบาลเมืองทั่วประเทศ โดยสุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของเทศบาลที่มีในแต่ละภาค ได้ขนาดตัวอย่างจำนวน 110 คน ใช้เครื่องมือคือแบบสอบถามซึ่งทดสอบค่าความเชื่อมั่นด้านการรับรู้การบริหาร เท่ากับ 0.8814 การประเมินความรู้ เท่ากับ 0.8966 และการบังคับใช้กฎกระทรวง เท่ากับ 0.8266 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ Spearman rank correlation

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้ตอบแบบสอบถาม มีอายุเฉลี่ย 48.3 ปี อยู่ในช่วงอายุ 41-50 ปี ระยะเวลาเฉลี่ยที่ดำรงตำแหน่ง 6.9 ปี และจบการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 59.8 สำหรับการได้รับความรู้เกี่ยวกับการบังคับใช้กฎกระทรวง ว่าด้วยตลาด พ.ศ. 2551 จากกรมอนามัย ร้อยละ 93.5 เคยศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยตลาด พ.ศ. 2551 ร้อยละ 97.8 โดยเคยศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมจากหนังสือคู่มือเกี่ยวกับกฎกระทรวงว่าด้วยตลาด ร้อยละ 94.6 เคยปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ตามกฎกระทรวงว่าด้วยตลาด พ.ศ. 2551 ร้อยละ 90.2 ส่วนการบังคับใช้กฎกระทรวงอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 89.1 การรับรู้การบริหารอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 98.9 การประเมินความรู้อยู่ในระดับมาก ร้อยละ 55.4 2) ปัจจัยเพศ มีความสัมพันธ์กับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยตลาด พ.ศ. 2551 ในเขตเทศบาลเมือง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < .05$) ส่วนปัญหาที่พบมากที่สุดคือบุคลากรที่รับผิดชอบงานหลายหน้าที่ ขาดความรู้ทางกฎหมาย และมีจำนวนน้อย การศึกษานี้มีข้อเสนอแนะให้เทศบาลต้องมีแผนเพิ่มบุคลากรให้เหมาะสมกับปริมาณงาน จัดทำแผนการดำเนินงานเรื่องตลาดสด และจัดทำแผนในการจัดหาสิ่งสนับสนุนการดำเนินงานให้มีความเพียงพอ เช่น วัสดุ อุปกรณ์ ยานพาหนะ

คำสำคัญ การบังคับใช้กฎหมาย กฎกระทรวงว่าด้วยตลาด เทศบาลเมือง

* นักศึกษา วท.ม.(สาธารณสุขศาสตร์) คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

** ภาควิชาบริหารงานสาธารณสุข คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

*** ภาควิชาบริหารงานสาธารณสุข คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

**** ภาควิชาอนามัยครอบครัว คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3

The 3rd STOU Graduate Research Conference

Abstract

The objectives of this study are: 1. to study administrative awareness; level of knowledge assessment/evaluation and Ministerial Regulation enforcement regarding Market Place, 2551 B.E. (1998) in municipal area , 2. to study individual factors, awareness factors, and factors on knowledge assessment/evaluation, related to Ministerial Regulation enforcement regarding Market Place, 2551 B.E. (1998), in municipal area.

Methodology in this study was conducted among a group of public health and environmental health directors in municipal area, around the country of Thailand. The sample size was selected according to the ratio of municipality in each of the 5 regions of Thailand. All together, 110 directors were included in this study. Questionnaire was used as the instrument in collecting data, with reliability test of awareness on administration equal to 0.8814, reliability test on knowledge evaluation level equal to 0.8966, and reliability test of enforcement of ministerial regulation equal to 0.8266. The statistics employed for analysis were mean, percent and Spearman rank correlation.

Results of the study indicated that: 1. average age of those who answered questionnaire, was 48.3 years old, with average duration of directorship was 6.9 years, and 59.8% had education level of higher than bachelor degree. Regarding awareness, or knowledge of enforcement of ministerial regulation regarding market place, 2551 B.E (1998)., 93.5% from Health Department had additional study on the enforcement of the said ministerial regulation; 97.8% had studied from handbooks on the said ministerial order on market place; 94.6% had worked with authority on the said ministerial order. enforcement of the said ministerial regulation on market place was 89.1% in high level; 98.9% had a high level of awareness on administration; and 55.4% had a high level of knowledge assessment. 2. Gender factor correlates with enforcement of the said ministerial regulation, with statistical significant (p-value < .05). Most problems found was each individual had many responsibilities, lacking of legal knowledge, and very few personnel. Recommendations is Municipality districts should have plan for increasing personnel according to the amount of work ratio; setting up plan for fresh produce market, and setting up plan for resources such as materials, instruments, vehicles, etc. to support the work process.

Keywords: Enforcement, Ministerial regulation on market place, Municipality district

* นักศึกษา วท.ม.(สาธารณสุขศาสตร์) คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

** ภาควิชาบริหารงานสาธารณสุข คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

*** ภาควิชาบริหารงานสาธารณสุข คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

**** ภาควิชาอนามัยครอบครัว คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3 The 3rd STOU Graduate Research Conference

บทนำ

ตลาดสดเป็นแหล่งรวมของการซื้อขายอาหารหลากหลายชนิดมีทั้งอาหารสด อาหารแห้งและอาหารปรุงสำเร็จ และมีกิจกรรมที่พบอยู่เสมอคือ การผลิต บรรจุ บรรจุ ประกอบ ตลาดสดจึงเป็นสถานที่สำคัญ แห่งหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของคนไทยแต่ในอีกแง่มุมหนึ่งตลาดก็อาจเป็นแหล่งที่อาจก่อให้เกิดการปนเปื้อนสิ่งสกปรกไปสู่อาหาร และแทบทุกครั้งที่มีการแพร่กระจายเชื้อโรค อันเนื่องจากอาหารเป็นสื่อพบว่าตลาดมักเป็นสถานที่แห่งแรกที่เกิดการแพร่กระจายเชื้อ นอกจากนี้ปัญหาด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมที่มักพบอยู่เสมอ ได้แก่ น้ำเสีย ขยะมูลฝอย แหล่งเพาะพันธุ์ สัตว์นำโรค และเหตุรำคาญ ปัญหาเหล่านี้ล้วนส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนได้ทั้งสิ้น จากข้อมูลจากสำนักสุขาภิบาลอาหารและน้ำ (2554) พบว่าสถานการณ์โรคอาหารเป็นสื่อยังมีอุบัติการณ์ของโรคสูงโดยในปี 2553 พบว่ามีการระบาดของโรคอหิวาตกโรคในหลายจังหวัดทั่วประเทศ และปัจจัยที่ก่อให้เกิดการแพร่ระบาดของโรค คือสภาพการสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อมและการสุขาภิบาลอาหารที่ไม่ดี การปฏิบัติที่ไม่ถูกสุขลักษณะของผู้ขายของในตลาด จากข้อมูลในปี 2551 พบว่ามีตลาดสดที่มีโครงสร้างอาคารทั่วประเทศ จำนวน 1544 แห่ง ที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานจากกรมอนามัย จำนวน 1112 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 72.02 จึงยังมีตลาดสดอีกจำนวนไม่น้อยที่ยังไม่สามารถที่จะพัฒนาให้ได้มาตรฐานกระจายอยู่ตามพื้นที่ต่างๆ ทั่วประเทศ ซึ่งอาจทำให้ประชาชนที่มาใช้บริการจากตลาดเสี่ยงต่อการเกิดโรคจากอาหารเป็นสื่อ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นหน่วยงานที่อยู่ใกล้ชิดกับประชาชนเพราะ มาจากการเลือกตั้งของประชาชน และผลจากการตราพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 และแก้ไขเพิ่มเติมรวมทั้งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ พ.ศ. 2542 จึงทำให้เทศบาลมีอำนาจหน้าที่ซึ่งต้องดำเนินการเกี่ยวกับงานด้านสาธารณสุขสิ่งแวดล้อมอื่นๆ และงานควบคุมกำกับตลาด (สมล ศรีสุขวัฒนา, 2542) พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 เป็นกฎหมายที่มีเจตนารมณ์ที่สำคัญคือคุ้มครองประชาชนด้านสุขลักษณะและการอนามัยสิ่งแวดล้อม ซึ่งในเรื่องตลาดสดกฎหมายกำหนดให้ผู้ที่ต้องการจัดตั้งตลาดจะต้องมาขออนุญาตต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นก่อนและแม้จะได้รับอนุญาตไปแล้ว ภายหลังจะเปลี่ยนแปลง ขยาย หรือลดสถานที่ตลาด ก็จะต้องได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นเช่นกัน แต่หากเป็นการจัดตั้งตลาดของกระทรวง ทบวง กรม ราชการส่วนท้องถิ่นหรือองค์การของรัฐที่จัดตั้งตลาดตามอำนาจหน้าที่ ไม่ต้องขออนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น แต่ก็ต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดของท้องถิ่น ซึ่งเจ้าพนักงานท้องถิ่นอาจกำหนดเงื่อนไขเฉพาะที่ต้องปฏิบัติก็ได้ และเพื่อการกำกับดูแลตลาดราชการส่วนท้องถิ่นยังสามารถออกข้อกำหนดของท้องถิ่นเกี่ยวกับสุขลักษณะของสถานที่ การวางของที่แผง และการจัดหมวดหมู่อาหาร การจัดอนามัยสิ่งแวดล้อมในตลาด รวมทั้งสุขวิทยาส่วนบุคคลของผู้ขายของในตลาด แต่ทว่านโยบายการควบคุมกำกับตลาดในแต่ละเทศบาลมักให้ความสำคัญที่แตกต่างกัน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข จึงออกกฎกระทรวงว่าด้วยตลาด พ.ศ. 2551 บังคับใช้ในพื้นที่ที่กำหนดรวมถึงเขตเทศบาลซึ่งจะต้อง ปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องภายในระยะเวลา 3 ปี จากการศึกษางานวิจัยการบังคับใช้กฎหมายเทศบาลของ วิสุทธิ บุญน้อยกอ (2544) ชี้ให้เห็นว่าเทศบาลได้มีการบังคับใช้กฎหมายโดยออกเป็นเทศบัญญัติเพื่อออกใบอนุญาตและเก็บค่าธรรมเนียมใบอนุญาตเพื่อเป็นรายได้ของเทศบาล นอกจากนี้งานวิจัยการบังคับใช้กฎหมายกิจการตลาดของ ศูนย์อนามัยสิ่งแวดล้อมเขต 6 ขอนแก่น (2545) พบว่าในการไปตรวจสุลักษณะกิจการตลาดเพื่อประกอบการพิจารณาอนุญาตเจ้าพนักงานมักมีปัญหากการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวกับการใช้ดุลพินิจ และการศึกษาของ พิริยะ จันทรมณี และคณะ (2548) เรื่องการติดตามประเมินผลการควบคุมตลาดประเภทที่ 1 พบว่า เมื่อพบข้อบกพร่องเกี่ยวกับสุขลักษณะของตลาดเจ้าพนักงาน จะใช้วิธีแนะนำด้วยวาจาและหนังสือแจ้งเตือนเพื่อให้ผู้ประกอบการปฏิบัติตามสอดคล้องกับการศึกษาของ พิริยะ จันทรมณี และคณะ (2546) พบว่ามีเทศบาล ส่วนน้อยที่มีการ

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3

The 3rd STOU Graduate Research Conference

ออกคำสั่งและคำสั่งที่ออกนั้นให้ปรับปรุงแก้ไขเรื่องเลี้ยงสุกรและเหตุนาคาญ สำหรับการเปรียบเทียบปรับและการดำเนินคดีทางศาลทุกเทศบาลไม่มีการดำเนินการ

จะเห็นว่าเจ้าพนักงานตามกฎหมายยังมีข้อจำกัดในการบังคับใช้กฎหมาย จึงเป็นที่มาของความสนใจศึกษาเรื่องการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยตลาด พ.ศ. 2551 ในภาพรวมของประเทศเป็นอย่างไรและมีปัจจัยใดบ้างจาก เจ้าพนักงานที่มีความสัมพันธ์กับการบังคับใช้กฎกระทรวง ตลอดจนทราบถึงปัญหาอุปสรรคในการบังคับใช้ โดยคาดหวังว่าจะนำผลการศึกษาไปเสนอต่อกรมอนามัย เพื่อนำข้อมูลไปสนับสนุนการบังคับใช้กฎกระทรวงนี้ในเขตเทศบาลให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มครองสุขภาพของประชาชนได้อย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- (1) เพื่อศึกษา ระดับการรับรู้การบริหาร ระดับการประเมินความรู้ และการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยตลาด พ.ศ. 2551 ของผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมในเขตเทศบาลเมือง
- (2) เพื่อศึกษาปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยการรับรู้การบริหาร และปัจจัยการประเมินความรู้ มีความสัมพันธ์กับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยตลาด พ.ศ. 2551 ในเขตเทศบาลเมือง
- (3) เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคในการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยตลาด พ.ศ. 2551

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ประชากรที่ศึกษาคือ สำนักงานเทศบาลเมืองทั่วประเทศ จำนวน 142 แห่ง หน่วยสุ่มเป็นสำนักงานเทศบาลเมือง ได้จากการสุ่มโดยใช้หลักความน่าจะเป็นวิธีจับสลากตามสัดส่วนของเทศบาลที่มีในแต่ละภาค ขนาดตัวอย่าง เป็นผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม จำนวนจากสูตร

$$n = \frac{NZ^2\alpha}{(4Nd^2 + Z_\alpha^2)}$$

ได้ขนาดตัวอย่างจำนวน 110 คน เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถามได้นำแบบสอบถามมาหาสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาช ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้านการรับรู้เกี่ยวกับการบริหาร เท่ากับ 0.8814 การประเมินความรู้ของผู้บังคับใช้กฎหมาย เท่ากับ 0.8966 และการบังคับใช้กฎกระทรวง เท่ากับ 0.8266 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจง จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อนำไปอธิบายคุณลักษณะส่วนบุคคล คุณลักษณะเทศบาล ปัจจัยการรับรู้การบริหารที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎกระทรวง ปัจจัยความรู้การบังคับใช้กฎกระทรวงฯ และการบังคับใช้กฎกระทรวง และวิเคราะห์ความสัมพันธ์โดยการทดสอบ spearman rank correlation.

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3

The 3rd STOU Graduate Research Conference

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลคุณลักษณะส่วนบุคคล ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 53.3 อายุเฉลี่ยเท่ากับ 48.3 ปี อยู่ในช่วงอายุ 41-50 ปี ร้อยละ 47.8 การศึกษาจบสูงกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 59.8 ระยะเวลาเฉลี่ยที่ดำรงตำแหน่งเป็นผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เท่ากับ 6.9 ปี ร้อยละ 58.7 ได้รับความรู้เกี่ยวกับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยตลาด พ.ศ. 2551 จากกรมอนามัย ร้อยละ 93.5 เคยศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยตลาด พ.ศ. 2551 ร้อยละ 97.8 โดยศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมจากหนังสือคู่มือเกี่ยวกับกฎกระทรวงว่าด้วยตลาด ร้อยละ 94.6 เคยปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ตามกฎกระทรวงว่าด้วยตลาด พ.ศ. 2551 ร้อยละ 90.2 โดยเคยปฏิบัติในเรื่องตรวจสอบลักษณะตลาดตามข้อกำหนดในกฎกระทรวงก่อนพิจารณาอนุญาต ร้อยละ 91.3 ออกคำแนะนำให้ผู้จัดตั้งตลาดปรับปรุงแก้ไขก่อนพิจารณาอนุญาต ร้อยละ 75.0 รับยื่นแบบคำขอจัดตั้งตลาด ร้อยละ 71.7 เสนอเจ้าพนักงานท้องถิ่นออกคำสั่งให้ปรับปรุงแก้ไขกรณีปฏิบัติไม่ถูกต้องตามกฎกระทรวง ร้อยละ 51.1 และเสนอเจ้าพนักงานท้องถิ่นให้มีการเปรียบเทียบปรับ/ดำเนินคดีกรณีไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง ร้อยละ 16.3 ตามลำดับ และไม่เคยปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ตามกฎกระทรวงว่าด้วยตลาด พ.ศ. 2551 ร้อยละ 9.8

คุณลักษณะเทศบาล ในการศึกษาครั้งนี้ มีพื้นที่เฉลี่ย 22.98 ตารางกิโลเมตร รายได้เฉลี่ย 133 ล้านบาท ได้รับการยกฐานะขึ้นเป็นเทศบาลเมือง เกินกว่า 10 ปี ร้อยละ 55.4

2. ข้อมูลการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยตลาด พ.ศ. 2551 ในเขตเทศบาลเมือง ของผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม พบว่า

2.1 ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมมีการบังคับใช้มาก คือ กรณีที่มีการออกคำแนะนำ/คำสั่งทุกครั้งเมื่อครบกำหนด เวลาจะติดตามผลการปฏิบัติ ร้อยละ 96.7 รองลงมา คือกรณีที่มีการตรวจสอบลักษณะของตลาด พบว่าสินค้าประเภทอาหารปรุงสุกวางต่ำกว่า 60 เซนติเมตรจะออกคำแนะนำให้ผู้ขายของ/ผู้ช่วยขายของปรับปรุงแก้ไข ร้อยละ 93.5 และมีการบังคับใช้กฎกระทรวงเท่ากัน 2 เรื่อง คือกรณีที่ทราบว่ามีการขายอาหาร เช่น ขนมจีนที่ประชาชนบริโภคแล้วเกิดอาการจุก เป็นจำนวนมาก จึงได้จัดทีมออกไปเก็บตัวอย่างทันที และกรณีที่มีการออกคำแนะนำ/คำสั่ง จะกำหนดเวลาให้ผู้รับคำสั่งปฏิบัติตามพอสมควร ร้อยละ 91.3

ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมมีการบังคับใช้น้อย คือ กรณีที่มีการฝ่าฝืนคำสั่งใดๆได้เสนอให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นใช้มาตรการลงโทษ ร้อยละ 46.7 รองลงมา คือกรณีไม่ปฏิบัติตามคำสั่งให้ปรับปรุงแก้ไข ได้เสนอให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นออกคำสั่งให้หยุดกิจการ/พักใช้ใบอนุญาต ร้อยละ 45.7 และกรณีที่เมื่อเหตุสงสัยว่าจะเกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงต่อความเป็นอยู่ของประชาชนตามที่กำหนดในกฎกระทรวงตลาด จึงออกคำสั่งตามมาตรา 46 วรรค 2 ร้อยละ 34.8

2.2 ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมมีการบังคับใช้อยู่ในระดับมาก ร้อยละ 89.1 มีการบังคับใช้ในระดับน้อย ร้อยละ 10.9 ซึ่งมีค่าแตกต่างกันมาก คะแนนต่ำสุด 16 คะแนน คะแนนสูงสุด 32 คะแนน คะแนนเฉลี่ย 28.8 คะแนนและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3.4

3. การรับรู้การบริหารที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยตลาด พ.ศ. 2551 ของผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ในเขตเทศบาลเมือง พบว่า

3.1 ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม รับรู้มากกว่าหน่วยงานได้ผลักดันให้มีการกำหนดนโยบายการปรับปรุงตลาดให้ถูกต้องตามกฎกระทรวง ร้อยละ 85.9 รองลงมา รับรู้ว่าหน่วยงานได้เปิดโอกาสให้มีการดำเนินงานสุขาภิบาลตลาดร่วมกันระหว่างเจ้าพนักงานสาธารณสุขสังกัดเทศบาลและสังกัดกระทรวงสาธารณสุขที่อยู่ในเขตพื้นที่ ร้อยละ 84.8 และ รับรู้ว่าหน่วยงานได้ติดตามผลการดำเนินงานสุขาภิบาลตลาดเป็นประจำทุกปี ร้อยละ 75.0

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3

The 3rd STOU Graduate Research Conference

ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมรับรู้ถือว่าในงานสุขาภิบาลตลาดได้กำหนดจำนวนคนได้เหมาะสมกับปริมาณงาน ร้อยละ 57.6 รองลงมาหน่วยงานได้กำหนดให้มีการจัดทำแผนประจำเดือนในการดำเนินงานเรื่องตลาด ร้อยละ 50.0 และหน่วยงานได้จัดหาวัสดุอุปกรณ์ ยานพาหนะและอื่นๆเพื่อการปฏิบัติงานสุขาภิบาลตลาดอย่างเพียงพอ ร้อยละ 43.5

3.2 ข้อมูลการรับรู้การบริหารที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยตลาด พ.ศ. 2551 พบว่า ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม มีการรับรู้ในระดับมาก ร้อยละ 98.9 มีการรับรู้ในระดับน้อย ร้อยละ 1.1 ซึ่งมีค่าแตกต่างกันมาก คะแนนต่ำสุด 14 คะแนน คะแนนสูงสุด 41 คะแนน คะแนนเฉลี่ย 23.7 คะแนน และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 4.6 คะแนน

4 การประเมินความรู้เกี่ยวกับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยตลาด พ.ศ. 2551 ของผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ในเขตเทศบาลเมือง พบว่า

4.1 ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ได้ประเมินความรู้ พบว่าระดับความรู้ที่มีมาก คือ เรื่องการล้างตลาดที่ถูกหลักสุขาภิบาล ร้อยละ 88.0 รองลงมาความรู้เท่ากัน 2 เรื่อง คือ เรื่องการตรวจสอบสุขลักษณะแผงจำหน่ายสินค้าประเภทอาหารในตลาดประเภทที่ 1 และเรื่องการปฏิบัติให้ถูกสุขลักษณะเกี่ยวกับการบำรุงรักษาตลาด การรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยในตลาด ร้อยละ 84.8

ส่วนระดับความรู้ที่ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เห็นว่ามีน้อย คือ เรื่องการแจ้งความร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวน ร้อยละ 76.1 รองลงมาความรู้เท่ากัน 2 เรื่อง คือ เรื่องการออกคำสั่งพักใช้ใบอนุญาตตามมาตรา 59 และการออกคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตตามมาตรา 60 ร้อยละ 73.9

4.2 ข้อมูลการประเมินระดับความรู้เกี่ยวกับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยตลาด พ.ศ. 2551 พบว่า ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม มีความรู้ในระดับมาก ร้อยละ 55.4 มีความรู้ในระดับน้อย ร้อยละ 44.6 คะแนนต่ำสุด 20 คะแนน คะแนนสูงสุด 40 คะแนน คะแนนเฉลี่ย 31.6 คะแนน และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 5.4 คะแนน (ดังแสดงในตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 จำนวน ร้อยละ คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยตลาด พ.ศ. 2551 ระดับการรับรู้ และระดับการประเมินความรู้ ของผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม

ระดับการบังคับใช้	จำนวน	(%)	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
น้อย	10	10.9	28.8	3.4
มาก	82	89.1		
ระดับการรับรู้	จำนวน	(%)	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
มาก	91	98.9	23.7	4.6
น้อย	1	1.1		
ระดับความรู้	จำนวน	(%)	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
มาก	51	55.4	31.6	5.4
น้อย	41	44.6		

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3
The 3rd STOU Graduate Research Conference

**5. ความสัมพันธ์ระหว่าง คุณลักษณะส่วนบุคคล การรับรู้การบริหาร ความรู้เกี่ยวกับการบังคับใช้กฎกระทรวง
ว่าด้วยตลาด พ.ศ. 2551 และการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยตลาด พ.ศ. 2551**

5.1 ผลการทดสอบความสัมพันธ์โดยใช้สถิติ spearman rank correlation ระหว่างคุณลักษณะส่วนบุคคลและการบังคับใช้กฎกระทรวง ว่าด้วยตลาด พ.ศ. 2551 พบว่า เพศ มีความสัมพันธ์กับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยตลาด พ.ศ. 2551 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < .05$) ส่วน อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาดำรงตำแหน่ง และการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม ไม่มีความสัมพันธ์กับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยตลาด พ.ศ. 2551 ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ความสัมพันธ์ ระหว่างคุณลักษณะส่วนบุคคล และ การบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยตลาด พ.ศ. 2551

ของผู้ดำเนินการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมในเขตเทศบาลเมือง (n = 92)

ปัจจัยส่วนบุคคล	การบังคับใช้กฎกระทรวงตลาด		Spearman rank correlation	p – value
	น้อย จำนวน (%)	มาก จำนวน (%)		
เพศ			.827	.048*
ชาย	5(11.6)	38(88.4)		
หญิง	5(10.2)	44(89.8)		
อายุ			.600	.275
น้อยกว่า 50 ปี	6(12.5)	42(87.5)		
50 ปีและมากกว่า	4(9.1)	40(90.9)		
ระดับการศึกษา			.039	4.261
ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	1(2.7)	36(97.3)		
สูงกว่าปริญญาตรี	9(16.4)	46(83.6)		
ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่ง			.757	.096
1-5 ปี	13(48.1)	29(44.6)		
มากกว่า 5 ปี	14(51.9)	36(55.4)		

5.2 ผลการทดสอบความสัมพันธ์ โดยใช้สถิติ spearman rank correlation.ระหว่างการบริหาร และการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยตลาด พ.ศ. 2551 พบว่า การรับรู้ ของผู้ดำเนินการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ไม่มีความสัมพันธ์กับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยตลาด พ.ศ. 2551 ดังแสดงในตารางที่ 3

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3

The 3rd STOU Graduate Research Conference

ตารางที่ 3 ความสัมพันธ์ ระหว่างการรับรู้การบริหารที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยตลาด และการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยตลาด พ.ศ. 2551 ของผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ในเขตเทศบาลเมือง (n = 92)

การรับรู้การบริหาร	การบังคับใช้กฎกระทรวงตลาด		Spearman rank correlation	p – value
	น้อย	มาก		
	จำนวน (%)	จำนวน (%)		
การรับรู้			.725	.123
น้อย	10 (11.0)	81 (89.0)		
มาก	0 (0.0)	1 (100.0)		

ผลการทดสอบความสัมพันธ์ โดยใช้สถิติ Spearman rank correlation ระหว่างการประเมินความรู้ และการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยตลาด พ.ศ. 2551 พบว่า การประเมินความรู้ของผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ไม่มีความสัมพันธ์กับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยตลาด พ.ศ. 2551 ดังแสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ความสัมพันธ์ ระหว่างการประเมินความรู้ กับ การบังคับใช้ กฎกระทรวงว่าด้วยตลาด พ.ศ. 2551 ของผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมในเขตเทศบาลเมือง (n = 92)

การประเมินความรู้	การบังคับใช้กฎกระทรวงตลาด		Spearman rank correlation	p – value
	น้อย	มาก		
	จำนวน (%)	จำนวน (%)		
ความรู้			.298	1.082
น้อย	6(14.6)	35(85.4)		
มาก	4(7.8)	47(92.2)		

6. ปัญหาอุปสรรคในการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยตลาด พ.ศ. 2551

ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมมีความเห็นว่าการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยตลาดมีปัญหาคือ 1) บุคลากรที่รับผิดชอบงานสุขาภิบาลตลาดมีจำนวนน้อยในขณะที่ต้องปฏิบัติงานในหลายหน้าที่และยังขาดความรู้และประสบการณ์ในการบังคับใช้กฎกระทรวง (28 คน) 2) ผู้บริหารไม่มอบหมายให้ความสำคัญเรื่องการปรับปรุงตลาดให้ถูกต้องตามกฎหมายและไม่นับสนุนให้บังคับใช้กฎกระทรวงเพราะเกรงว่าจะมีผลกระทบต่อฐานคะแนนเสียงดังนั้นเมื่อมีการฝ่าฝืนจึงมีการบังคับใช้กฎกระทรวงเพียงแค่ออกคำแนะนำให้ปรับปรุงแก้ไข กรณีที่ฝ่าฝืน ก็ไม่ได้ดำเนินการต่อเนื่องจนถึงขั้นตอนการบังคับคดี (22 คน) 3) ผู้ประกอบการมักจะให้ความร่วมมือน้อย เมื่อมีการจัดประชุมหรืออบรมให้ความรู้ รวมทั้งไม่ให้ความร่วมมือในการปรับปรุงตลาดตามกฎหมาย (19 คน) 4) งบประมาณที่ใช้ในการดำเนินงานสุขาภิบาลตลาด

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3 The 3rd STOU Graduate Research Conference

ไม่เพียงพอ (14 คน) 5) หน่วยงานในสำนักงานเทศบาลความป็นเอกภาพในการทำงาน (14 คน) ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมมีข้อเสนอแนะในการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยตลาด คือ 1)ผู้บริหารควรกำหนดนโยบายการพัฒนาตลาดให้ชัดเจน (3 คน) 2)ควรแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจแนะนำที่ประกอบด้วยผู้แทนจากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเทศบาล สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ และหน่วยงานด้านสาธารณสุขที่เกี่ยวข้องโดยให้คณะกรรมการตลาดติดตามการปฏิบัติงานของผู้ขายของอย่างต่อเนื่องและกรณีฝ่าฝืนให้เจ้าพนักงานบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง (3 คน) 3) กรณีที่งบประมาณไม่เพียงพอผู้บริหารควรหางบประมาณจากช่องทางอื่นเพื่อให้เกิดการพัฒนาตลาดหรืออาจให้เจ้าของตลาดได้เข้าถึงแหล่งเงินกู้ยืมที่มีอัตราดอกเบี้ยต่ำเพื่อจูงใจให้เกิดการพัฒนาตลาดต่อไป (2 คน) 4) ควรให้มีการพัฒนาศักยภาพเรื่องการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยตลาดและการสุขาภิบาลตลาด ให้กับบุคลากรผู้ปฏิบัติงานโดยในการดำเนินการ กรมอนามัย อาจร่วมกับหน่วยงานภาคีเครือข่ายต่างๆที่เกี่ยวข้อง (2 คน) 5) สร้างความเข้าใจแก่ผู้ประกอบการให้เห็นความสำคัญของการดำเนินงานสุขาภิบาลตลาด โดยอาจเสนอให้ผู้ประกอบการตลาดได้จัดทำข้อบังคับตลาดที่สอดคล้องกับกฎกระทรวงว่าด้วยตลาดเพื่อให้ผู้ขายของปฏิบัติซึ่งจะช่วยส่งเสริมให้มีการปฏิบัติ ที่ถูกต้องและหากรายใดไม่ปฏิบัติตามก็อาจไม่ให้อำนาจของต่อ (2 คน) 6) ควรจัดอบรมให้ความรู้ แก่ผู้บริหารให้เข้าใจในบทบาทตามกฎหมายการสาธารณสุข เพื่อสนับสนุนการดำเนินงาน (1 คน)

อภิปรายผลการวิจัย

เนื่องจากกฎกระทรวงฉบับที่ผู้วิจัยได้นำมาศึกษานี้ ออกโดยกรมอนามัยซึ่งมีหน้าที่สำคัญประการหนึ่งคือการให้คำปรึกษา แนะนำแก่ราชการส่วนท้องถิ่นเพื่อให้การบังคับใช้กฎกระทรวงเป็นไปตามเจตนารมณ์ ฉะนั้นเมื่อมีการออกกฎกระทรวงหรือประกาศกระทรวงฉบับใหม่ๆ กรมอนามัยก็มักจะเตรียมความพร้อมโดยการจัดประชุมชี้แจง จัดทำเอกสารสรุปแนวทางปฏิบัติ ให้แก่ราชการส่วนท้องถิ่นที่มีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามกฎกระทรวงทราบ จากข้อมูลผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เคยศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยตลาด พ.ศ. 2551 ร้อยละ 97.8 ทั้งนี้เพราะผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมเป็นเจ้าพนักงานสาธารณสุขซึ่งจะต้องปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนดดังนั้นเมื่อพบว่าไม่มั่นใจในสิ่งที่จะต้องปฏิบัติ ส่วนใหญ่ได้ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมจากหนังสือคู่มือเกี่ยวกับกฎกระทรวงว่าด้วยตลาด ร้อยละ 94.6 เคยปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ตามกฎกระทรวงว่าด้วยตลาด พ.ศ. 2551 ร้อยละ 90.2 โดยเคยตรวจสอบลักษณะตลาดตามข้อกำหนดในกฎกระทรวงก่อนพิจารณาอนุญาต ร้อยละ 91.3 ออกคำแนะนำให้ผู้จัดตั้งตลาดปรับปรุงแก้ไขก่อนพิจารณาอนุญาต ร้อยละ 75.0 รับยื่นแบบคำขอก่อนจัดตั้งตลาด ร้อยละ 71.7 เสนอเจ้าพนักงานท้องถิ่นออกคำสั่งให้ปรับปรุงแก้ไขกรณีปฏิบัติ ไม่ถูกต้องตามกฎกระทรวง ร้อยละ 51.1 และเสนอ เจ้าพนักงานท้องถิ่นให้มีการเปรียบเทียบปรับ/ดำเนินคดีกรณีไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง ร้อยละ 16.3 ตามลำดับ และไม่เคยปฏิบัติ ตามอำนาจหน้าที่ตามกฎกระทรวงว่าด้วยตลาด พ.ศ. 2551 ร้อยละ 9.8

จากผลการศึกษาการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยตลาด พ.ศ. 2551 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ร้อยละ 89.1) แต่เมื่อพิจารณา แต่เมื่อพิจารณาในส่วนที่เป็นสาระสำคัญของการบังคับใช้กฎหมาย เช่น กรณีที่มีการฝ่าฝืนคำสั่งใด ๆ ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมจะต้องเสนอให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นใช้มาตรการลงโทษ กรณีเจ้าพนักงานท้องถิ่นได้ออกคำสั่งให้ปรับปรุงแก้ไขและยังฝ่าฝืนคำสั่งดังกล่าวผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมจะต้องเสนอให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นออกคำสั่งให้หยุดกิจการ/พักใช้ใบอนุญาต รวมทั้งกรณีเมื่อมีเหตุสงสัยว่าจะเกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงต่อสาธารณะความเป็นอยู่ของประชาชนตามที่กำหนดในกฎกระทรวงตลาด ซึ่งผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม จะต้องออกคำสั่งเจ้าพนักงานสาธารณสุขตามที่กฎหมายให้อำนาจไว้ในมาตรา 46 วรรค 2 พบว่า มีการบังคับใช้อยู่ในระดับน้อย

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3

The 3rd STOU Graduate Research Conference

(ร้อยละ 46.7, 45.7 และ 34.8) ตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยการบังคับใช้กฎหมายเทศบาลของ (สมเดช เวชวิฐาน และอานนท์ ลาวัณยกุล, 2544) พบว่าส่วนใหญ่เป็นเรื่องการออกใบอนุญาตและการเก็บค่าธรรมเนียมรองลงมาเป็น การออกตรวจและนำ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (วิสุทธิ บุญน้อยกอ, 2544) กล่าวว่าเทศบาลได้มีการบังคับใช้กฎหมายโดยออกเป็นเทศบัญญัติ เพื่อกำหนดใบอนุญาตและเก็บค่าธรรมเนียมใบอนุญาตเพื่อเป็นรายได้ของเทศบาล และการศึกษาของ (พิริยะ จันทรมณี และคณะ, 2548) เรื่องการติดตามประเมินผลการควบคุมตลาดประเภทที่ 1 พบว่า เมื่อพบข้อบกพร่องเกี่ยวกับสุขลักษณะของตลาดเจ้าพนักงาน ฯ จะใช้วิธีแนะนำด้วยวาจาและหนังสือแจ้งเตือนเพื่อให้ผู้ประกอบการปฏิบัติตาม สอดคล้องกับการศึกษาของลีนา ตังกะนักรักษ์ และคณะ (2551) ศึกษาการบังคับใช้กฎหมายในตลาดประเภท ที่ 1 โดยเจ้าพนักงานสาธารณสุขกล่าวว่า การใช้มาตรการ ทางกฎหมายกับตลาดในเรื่อง การออกคำสั่ง เปรียบเทียบปรับ และดำเนินคดี ต้องหารือเจ้าพนักงานท้องถิ่นก่อน ในขณะที่เจ้าของตลาดเอกชน ก็ไม่ยอมลงทุนเพราะรู้ว่าเทศบาลไม่สามารถใช้มาตรการออกคำสั่ง เปรียบเทียบปรับหรือปิดตลาด จึงทำให้ตลาดสดไม่ได้รับการพัฒนาและยกระดับตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

การรับรู้เกี่ยวกับการบริหารที่เกี่ยวข้องกับกฎกระทรวงว่าด้วยตลาด พ.ศ. 2551 ส่วนใหญ่มีการรับรู้ในระดับมาก ร้อยละ 98.9 เมื่อพิจารณาในรายละเอียดของการรับรู้ พบว่างานสุขาภิบาลตลาดได้กำหนดจำนวนคนได้เหมาะสมกับปริมาณงาน น้อย สอดคล้องกับปัญหาอุปสรรคที่ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมได้กล่าวถึงว่า บุคลากรที่รับผิดชอบงาน สุขาภิบาลตลาดมีจำนวนน้อยในขณะที่ต้องปฏิบัติงานในอีกหลายหน้าที่และยังขาดความรู้และประสบการณ์ในการบังคับใช้ กฎกระทรวง สอดคล้องกับการศึกษาของ (อรพรรณ ศรีสุขวัฒนา, 2541) พบว่าเทศบาลมีปัญหาในเรื่องบุคลากรผู้รับผิดชอบใน งานสุขาภิบาลอาหาร เฉลี่ยมีเพียงเทศบาลละ 1 คน ดังนั้นผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมควรจะเสนอให้ผู้บริหาร ทรานปัญหาเพื่อสนับสนุนในการปรับปรุงแผนโดยเพิ่มบุคลากรให้เหมาะสมกับงานสุขาภิบาลตลาด หน่วยงานได้กำหนดให้มีการจัดทำแผนประจำปีในการดำเนินงานเรื่องตลาดน้อย และหน่วยงานได้จัดหาวัสดุอุปกรณ์ ยานพาหนะและอื่นๆเพื่อการ ปฏิบัติงานสุขาภิบาลตลาดอย่างเพียงพอ สอดคล้องกับการศึกษาของ (บังอร พรหมมินทร์, 2545) พบว่าวัสดุอุปกรณ์ในการ ปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์กับการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข สอดคล้องกับการศึกษาของ (อนเนก ณ นคร, 2538) พบว่าจำนวนยานพาหนะ และวัสดุเครื่องมือเครื่องใช้ที่ได้รับการจัดสรรไม่เพียงพอกับปริมาณงานจะมีผลต่อการปฏิบัติงาน เพราะวัสดุ อุปกรณ์ เป็นสิ่งจำเป็นทั้งปวง ที่จัดหาไว้ในหน่วยงาน ดังนั้นเพื่อให้งานเกิดความสำเร็จผู้อำนวยการกอง สาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม จะต้องจัดหาวัสดุอุปกรณ์ ยานพาหนะและอื่นๆไว้ให้เพียงพอและเหมาะสมเพื่อสนับสนุนการ ดำเนินกิจกรรมควบคุมกำกับตลาดสดให้มีประสิทธิภาพ

การประเมินความรู้เกี่ยวกับการบังคับใช้ตามกฎหมายว่าด้วยตลาด พ.ศ. 2551 ภาพรวมพบว่าผู้อำนวยการกอง สาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมเห็นว่ามีคนมีความรู้ในระดับมาก ร้อยละ 55.4 แต่เมื่อพิจารณาในรายละเอียดของความรู้ พบว่า ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมมีความรู้ในเรื่องการแจ้งความร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนน้อย มีความรู้เรื่องการ ออกคำสั่งพักใช้ใบอนุญาตตามมาตรา 59 น้อย และมีความรู้เรื่องการออกคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตตามมาตรา 60 น้อย อธิบาย ได้ว่าผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมแม้ส่วนใหญ่จะได้เคยปฏิบัติหน้าที่ตามกฎกระทรวงว่าด้วยตลาดแต่ก็พบว่า เป็นการปฏิบัติเฉพาะในการรับยื่นแบบคำขอก่อนจัดตั้งตลาด ตรวจสอบสุขลักษณะตลาดตามข้อกำหนดในกฎกระทรวงก่อนการ พิจารณาอนุญาต ออกคำแนะนำให้ผู้จัดตั้งตลาดปรับปรุงแก้ไขก่อนพิจารณาอนุญาตจึงทำให้มีความรู้เฉพาะเรื่องเหล่านี้ สอดคล้องกับงานวิจัยการบังคับใช้กฎหมายกิจการตลาดของ (สุนัยอนันต์สิ่งแวดล้อมเขต 6 ขอนแก่น, 2545) พบว่าในการไป ตรวจสอบสุขลักษณะของกิจการตลาดเพื่อประกอบการพิจารณาอนุญาตมักมีปัญหาในการใช้ดุลพินิจ ส่วนเรื่องการเสนอให้มีการ

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3

The 3rd STOU Graduate Research Conference

ออกคำสั่งก็มีเพียงเฉพาะเรื่องการปรับปรุงแก้ไขกรณีปฏิบัติไม่ถูกต้องตามกฎหมายกระทรวง แต่ยังไม่เคยเสนอให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นออกคำสั่งพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาตตามมาตรา 59 และ 60

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยตลาด พ.ศ. 2551 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ร้อยละ 89.1) แต่เมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่า การบังคับใช้ในกรณีที่มีการฝ่าฝืนคำสั่งใดๆ ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมเสนอให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นใช้มาตรการลงโทษ กรณีการปฏิบัติที่ไม่ถูกต้องและเจ้าพนักงานท้องถิ่นได้ออกคำสั่งให้ปรับปรุงแก้ไขและยังฝ่าฝืนคำสั่งดังกล่าว ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมจะต้องเสนอให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นออกคำสั่งให้หยุดกิจการ/พักใช้ใบอนุญาต รวมทั้งกรณีเมื่อมีเหตุสงสัยว่าจะเกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงต่อสาธารณะความเป็นอยู่ของประชาชนตามที่กำหนดในกฎกระทรวงตลาดซึ่งผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม จะต้องออกคำสั่งเจ้าพนักงานสาธารณสุขตามที่กฎหมายให้อำนาจไว้ในมาตรา 46 วรรค 2 พบว่ามีการบังคับใช้อยู่ในระดับน้อย (ร้อยละ 46.7 45.7 และ 34.8) ตามลำดับ

เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะส่วนบุคคล และการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยตลาด พ.ศ. 2551 ในเขตเทศบาลเมือง พบว่า คุณลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศเพียงปัจจัยเดียวที่มีความสัมพันธ์กับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยตลาด พ.ศ. 2551 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < .05$) ส่วนปัจจัยอื่นๆ พบว่าไม่มีความสัมพันธ์กับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยตลาด พ.ศ. 2551

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมควรผลักดันให้มีการจัดทำแผนในการเพิ่มบุคลากรให้เหมาะสมกับปริมาณงาน แผนการดำเนินงานเรื่องตลาดสด และแผนในการจัดหาสิ่งสนับสนุนการดำเนินงานให้มีความเพียงพอ เช่น วัสดุ อุปกรณ์ ยานพาหนะ

เอกสารอ้างอิง

ฉัตรสุมน พงศ์กัญญา (2554) กฎหมายสุขภาพ สาธารณสุขและการรักษาพยาบาล เอกสารอัดสำเนาชาว แพร่ตฤณ

อ้างในผาณิต อริวงษ์, 2542

เดชา วรรณพาล (2546) การบริหารจัดการเหตุรำคาญของเจ้าพนักงานสาธารณสุขเขต 2 ตามพระราชบัญญัติ

การสาธารณสุข พ.ศ.2535. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สาธารณสุขศาสตร์)

สาขาบริหารกฎหมายการแพทย์และสาธารณสุข บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

นันทกา หนูเทพ (2538) การดำเนินงานสุขาภิบาลอาหารในแหล่งลอยจำหน่ายอาหารของเทศบาลศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาล

เมืองลพบุรี ภาคนิพนธ์คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

บริหารกฎหมายสาธารณสุข, ศูนย์ (2547) คู่มือปฏิบัติว่าด้วยเรื่องการควบคุมกิจการตลาดสดตามกฎหมายการสาธารณสุข.

นนทบุรี โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก

ประหยัด หงส์ทองคำและพรศักดิ์ ผ่องแผ้ว (2529) ปัญหาการปรับปรุงประสิทธิภาพของการบริหารเทศบาล.

กรุงเทพมหานคร ไทยวัฒนาพานิชย์

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3

The 3rd STOU Graduate Research Conference

- เปรมศักดิ์ พิระยุทธพงศ์ (2537) การปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของเจ้าพนักงานสาธารณสุข ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.2535: ศึกษาเฉพาะกรณีสาธารณสุขอำเภอ. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สาธารณสุขศาสตร์) สาขาวิชาเอกบริหารกฎหมายการแพทย์และสาธารณสุข บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล
- พรทิพย์ อุ่นโกศล (2532) ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของหัวหน้าฝ่ายสุขาภิบาลและป้องกันโรค โรงพยาบาลชุมชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารสาธารณสุข บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล
- ลีนา ดังกะภักย์และคณะ (2551) การบังคับใช้กฎหมายในตลาดประเภทที่ 1. ศูนย์อนามัยที่ 12 ชะลา
- อรพรรณ ศรีสุขวัฒนา. (2541). รายงานการวิจัยเรื่องการใช้พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.2535 การควบคุมการจำหน่ายอาหารในที่หรือทางสาธารณะในเขตเทศบาล กรุงเทพมหานคร องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก
- อุสาห์ เฟื่องพารา. (2536). กระบวนการบริหารจัดการระดับจังหวัดและอำเภอต่อประสิทธิภาพของหน่วยงานสาธารณสุขระดับตำบลจังหวัดปัตตานี วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพยาบาลสาธารณสุข บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล
- Carter V. Good. (1973). Dictionary of Education. New York: Mc Graw-Hill Book Company.
- Schaffer, C.L. (1981) Sexrole and human behavior. Cambridge: Winthrop.

